

Duchovné slovo pplk. ThDr. Stanislava Vargu, PhD. v úvode otvorenia Synody Ordinariátu OS a OZ SR dňa 3. marca 2015

Modlitba

*Milosrdný Bože, Ty ukazuješ smutným a blúdiacim svetlo svojej pravdy a vraciaš ich na správnu cestu. Daj, aby sme ako emauzskí učenici počúvali Ježišovo slovo, prijímali silu z Eucharistie a prežívali radosť zo spoločenstva v Cirkvi, a tak v sile Ducha svätého vydávali vierohodné svedectvo o živote s Kristom. O to Ťa prosíme, lebo Ty žiješ a kraluješ na veky vekov. Amen.*¹

Uvedenie do stretnutia

Stretávame sa liturgicky po II. Pôstnej nedeli, teda našim úryvkom o Emauzských učeníkoch budeme anticipovať udalosti po Ježišovom zmŕtvychvstaní. Najskôr si vypočujeme biblický text a jeho umiestnenie v Evanjeliu podľa Lukáša:

Lectio Lk 24, 13 – 35

*V ten deň išli dvaja z nich do dediny zvanej Emauzy, ktorá bola od Jeruzalema vzdialená šesťdesiat stadií, a zhovárali sa o všetkom, čo sa prihodilo. Ako sa tak zhovárali a spoločne uvažovali, priblížil sa k nim sám Ježiš a išiel s nimi. **Ich oči boli zastreté, aby ho nepoznali.** I spýtal sa ich: „O čom sa to cestou zhovárate?“ Zastavili sa zronení a jeden z nich menom Kleopas, mu povedal: „Ty si vari jediný cudziniec v Jeruzaleme, ktorý nevie, čo sa tam stalo v týchto dňoch?“*

On im povedal: „A čo?“ Oni mu vraveli: „No s Ježišom Nazaretským, ktorý bol prorokom, mocným v čine i v reči pred Bohom aj pred všetkým ľudom; ako ho veľkňazi a naši poprední muži dali odsúdiť na smrť a ukrižovali. A my sme dúfali, že on vykúpi Izrael. Ale dnes je už tretí deň, ako sa to všetko stalo. Niektoré ženy z našich nás aj naľakali. Pred svitaním boli pri hrobe, a keď nenašli jeho telo, prišli a tvrdili, že sa im zjavili anjeli a hovorili, že on žije. Niektorí z našich odišli k hrobu a zistili, že je to tak, ako vraveli ženy, ale jeho nevideli.“ On im povedal: „Vy nechápaví a ťarbaví srdcom uveriť všetko, čo hovorili proroci! Či nemal Mesiáš toto všetko vytrpieť, a tak vojsť do svojej slávy?“ A počnúc od Mojžiša a všetkých Prorokov, vykladal im, čo sa naňho v celom Písme vzťahovalo. Tak sa priblížili k dedine, do ktorej šli, a on sa tváril, že ide ďalej. Ale oni naň naliehali: „Zostaň s nami, lebo sa zvečerieva a deň sa už schýlil!“

*Vošiel teda a zostal s nimi. A keď sedel s nimi pri stole, vzal chlieb a dobrorečil, lámal ho a podával im ho. Vtom **sa im otvorili oči a spoznali ho.** Ale on im zmizol. Tu si povedali: „Či nám nehorelo srdce, keď sa s nami cestou rozprával a vysvetľoval nám Písma?“ A ešte v tú hodinu vstali a vrátili sa do Jeruzalema. Tam našli zhromaždených Jedenástich a iných s nimi a tí im povedali: „Pán naozaj vstal z mŕtvych a zjavil sa Šimonovi.“ Aj oni porozprávali, čo sa im stalo cestou a ako ho spoznali pri lámaní chleba.*

Kontext úryvku

Spomedzi evanjelistov iba Lukáš uvádza, že Ježiš sa zjavil na ceste do Emauz dvom zo svojich učeníkov. Markovo evanjelium sa síce o tejto udalosti zmieňuje (Mk 16,12-13)², ale nespomína

¹ Spracované podľa <http://abu-bratislava.sk/portal/node/235>

² Potom sa v inej podobe zjavil dvom z nich na ceste, keď išli na vidiek. Aj oni to išli zvestovať ostatným, ale ani im neuverili.

nič z rozhovoru medzi Ježišom a učeníkmi. Spomenutá spoločná cesta do Emauz s učeníkmi predstavuje jednu z troch skúseností, cez ktoré evanjelista Lukáš svedčí o Ježišomv zmrŕtvychvstaní: prvou je skúsenosť prázdneho hrobu (Lk 24,1-12), druhou je skúsenosť emauzských učeníkov (Lk 24,13-35) a treťou skúsenosť Jedenástich apoštolov v Jeruzaleme, keď im Ježiš ukáže rany na rukách a nohách a dokonca zje pred nimi rybu (Lk 24,36-43).

Nakoľko náš text je obsiahlejší, vrátime sa k nemu po častiach a po častiach nad ním aj rozjímať.

V ten deň išli dvaja z nich do dediny zvanej Emauzy, ktorá bola od Jeruzalema vzdialená šesťdesiat stadií, a zhovárali sa o všetkom, čo sa prihodilo. Ako sa tak zhovárali a spoločne uvažovali, priblížil sa k nim sám Ježiš a išiel s nimi. Ich oči boli zastreté, aby ho nepoznali.

Výrazom „v ten deň“ sa myslí prvý deň týždňa, čiže nedeľa (porov. 24,1). Údaj odzrkadľuje veľkonočné zdôvodnenie kresťanského slávenia nedele. Učeníci sú označení ako „dvaja z nich“; sú to reálne osoby. Evanjelista uvádza meno jedného z nich, Kleofáša³. Učeníci zjavne nepatrili medzi dvanástich apoštolov. Patrili skôr do okruhu 72 učeníkov, ktorých si Ježiš vyvolil pre ohlasovanie Božieho kráľovstva (porov. Lk 10,1-12). Podľa starobylého zvyku mohli pútnici odchádzať z Jeruzalema už hneď po sobote, po sviatku paschy (15. nisan); nezostávali v Jeruzaleme až do úplného konca sedemdnového sviatku Nekvasených chlebov⁴.

Väčšina starobylých rukopisov evanjelia svätého Lukáša uvádza, že obec bola vzdialená od Jeruzalema 60 stadií, čo je asi 12 km. (dnes El Qubeibeh, ale sú aj iné lokalizácie)

Učeníci sa medzi sebou rozprávajú o dramatických udalostiach posledných dní. Nedokážu si ich vysvetliť. Ukrižovaný Mesiáš je pre nich z hľadiska politického vykúpenia Izraela totálne porazený. Netušia, že On sám, ústredná postava ich rozhovoru, sa k nim priblížil. Pokladajú ho jedného z mnohých pútnikov. Východná zdvorilosť im nedovoľovala odmietnuť sprievod cudzieho pútnika. Evanjelista Lukáš uvádza ťažkosť, ktorá komplikuje stretnutie a ktorú treba prekonať: *Ich oči boli zastreté, aby ho nepoznali* (v. 16). Nespoznávajú Ježiša, hoci sa počas jeho verejného účinkovania s ním stretávali. Tento problém je súčasťou mnohých zjavení zmrŕtvychvstaleho Ježiša v jeho oslávenom tele. Niečo podobné sa stalo Márii Magdaléne (porov. Jn 20, 11 - 18), jedenástim na vrchu v Galilei, keď niektorí o Ježišovi pochybovali (Mt 28,17); ďalej pri zjavení učeníkom na Galilejskom jazere (Jn 21,1-14), a bude to reálny problém aj v prípade Ježišovho zjavenia učeníkom vo večeradle neskôr, keď Ježiš zje pred nimi rybu, aby uverili, že vstal v tele (Lk 24,36-43). Učeníkom „zastiera oči“ nielen Ježišov zmenený telesný zjav, ale aj **skutočnosť nedostatočnej viery** učeníkov, ktorú pomáha Ježiš prekonať.

Táto prvá časť nášho úryvku je snahou učeníkov reagovať na zložitú situáciu, ktorá vznikla po ukrižovaní ich Majstra. Idú domov, hľadajú istotu, oporu, ochranu, chcú ju dosiahnuť vlastnými silami, vlastnou múdrosťou a šikovnosťou. Túto časť úryvku a situáciu učeníkov v ňom by sme mohli prirovnať k postaveniu našej služby na pracoviskách v jednotlivých rezortoch. Denne

³ Kleopas – gr. narodený šľachetnému otcovi

⁴ Pesach (hebr. פסח) alebo pascha, v Biblii Sviatok nekvasených chlebov (hebr. חג המצות - Chag ha-macot), nesprávne (židovská) Veľká noc je židovský pútnický sviatok slávený na jar, pripomienka exodu Židov z egyptského otroctva pod vedením Mojžiša. Keď faraón ani po deviatich ranách nechcel Židov prepustiť, pobil Hospodinov anjel všetkých egyptských prvorodených (ľudí aj zvieratá). Židia si však na Boží rozkaz natreli veraje svojich dverí krvou obetovaného baránka a tak ostali ušetrení (Ex 12, 3-11). Sviatok sa začína 15. dňa židovského mesiaca nisan a trvá sedem (v Izraeli), resp. osem (v diaspóre) dní. Počas trvania sviatku židia nesmú konzumovať nič kvasené.

sme konfrontovaní s mnohými ľudskými osudmi, názormi, situáciami, ktoré sú zložité a nepoznajú paušálne, či jedno vetné riešenia. Snažíme sa pomôcť nájsť istotu, správny smer, svetlo na konci tunela; niekedy sa nám to darí viac, inokedy menej. Sme si vedomí svojich limit a nedostatočností...

I spýtal sa ich (Ježiš): „O čom sa to cestou zhovárate?“ Zastavili sa zronení a jeden z nich menom Kleopas, mu povedal: „Ty si vari jediný cudzinec v Jeruzaleme, ktorý nevie, čo sa tam stalo v týchto dňoch?“

On im povedal: „A čo?“ Oni mu vraveli: „No s Ježišom Nazaretským, ktorý bol prorokom, mocným v čine i v reči pred Bohom aj pred všetkým ľudom; ako ho veľkňazi a naši poprední muži dali odsúdiť na smrť a ukrižovali. A my sme dúfali, že on vykúpi Izrael. Ale dnes je už tretí deň, ako sa to všetko stalo. Niektoré ženy z našich nás aj naľakali. Pred svitaním boli pri hrobe, a keď nenašli jeho telo, prišli a tvrdili, že sa im zjavili anjeli a hovorili, že on žije. Niektorí z našich odišli k hrobu a zistili, že je to tak, ako vraveli ženy, ale jeho nevideli.“

Učeníci na ceste domov, do Emauz, majú vlastne dve ťažkosti: jedna sa týka ukrižovania Mesiáša a druhá nevedomosti záhadného pútnika. Neznámy pútnik však vstúpi do rozhovoru s nimi, otázkami postupne privedie emauzských učeníkov k aktivite. A tak učeníci prídu za pomoci Ježiša a pomocou ich vlastného uvažovania postupne k poznaniu pravdy.

Otázka „A čo (sa tam stalo)?“ (v. 19a) dáva učeníkom priestor pre vyznanie všetkého, čo vedia o Ježišovi z jeho verejného účinkovania, z posledného týždňa jeho pozemského života a dokonca aj z rána prvého dňa. Z vlastnej perspektívy ponúknu súhrn celého evanjelia.

Keď učeníci hovoria o „*Ježišovi Nazaretskom*“ (v.19b) – používajú titul, ktorý od detstva prislúcha Ježišovi a Ježiš bol tak poznaný aj počas svojho verejného účinkovania.

Výraz „*prorok mocný v čine i v reči*“ vystihuje ešte hlbšie poznanie o Ježišovi. Ježišovo umučenie a smrť na kríži je pre nich tou najväčšou tragédiou, lebo tento mocný prorok nedokázal uniknúť úkladom židovských vodcov. Ježišova smrť zmarila všetky nádeje učeníkov na oslobodenie izraelského národa.

Poznámka o treťom dni tu súvisí skôr s blízkou konečnou a neodvolateľnou realitou smrti. Podľa židovských predstáv je človek po treťom dni definitívne mŕtvy, len čo ten čas uplynie, nemožno už rátať s návratom do života.

Správa žien o prázdnom hrobe a o tom, že Ježiš žije, učeníkov úplne zarazila. Spočiatku ju apoštoli pokladali za blúznenie (v. 11). Hrob bol skutočne prázdny, veď sa o tom presvedčili aj vierohodní muži na čele s Petrom (vv. 12.24). Ale aj títo dvaja učeníci si ešte stále v sebe nesú veľké sklamanie a prejavujú neschopnosť uveriť, že by Ježiš mohol žiť.

V tejto časti úryvku je už Ježiš s učeníkmi, hoci ho nepoznajú a oni z Jeho iniciatívy rozprávajú svoj pohľad na situáciu do ktorej sa oni a ich spoločenstvo dostalo. Niečo podobné budeme aj my robiť na našich spoločných stretnutiach. Aj v našom spoločenstve je Kristus prítomný. Z Jeho iniciatívy (ktorú spoznáme cez modlitbu, cez milosť Ducha sv...) rozprávame a budeme rozprávať svoj pohľad na život spoločenstva cirkvi v jednotlivých rezortoch, v ktorých žijeme a pracujeme. Je dôležité, aby sme hovorili úprimne aj o našej vlastnej bezradnosti. Len tak sa otvoríme naplno Božiemu pôsobeniu. „Verím, Pane, pomôž mojej nevere!“ (Mk 9,24)

On im povedal: „Vy nechápaví a ťarbaví srdcom uveriť všetko, čo hovorili proroci! Či nemal Mesiáš toto všetko vytrpieť, a tak vojsť do svojej slávy?“ A počnúc od Mojžiša a všetkých Prorokov, vykladal im, čo sa naňho v celom Písme vzťahovalo. Tak sa priblížili k dedine, do ktorej šli, a on sa tváril, že ide ďalej. Ale oni naň naliehali: „Zostaň s nami, lebo sa zvečerieva a deň sa už schýlil!“

A tu nastáva veľký zvrát rozhovoru. Neznámy pútnik obdivuhodne vykladá udalosti posledných dní vo svetle starozákonných proroctiev. Učeníkmi začínajú pri jeho slovách *horieť srdcia*.

Ježišovo vyjadrenie „*Vy nechápaví a ťarbaví srdcom...*“ (v. 25) je zámerne silné, aby otriaslo slabú vieru, ktorá prehliada, čo predpovedali starozákonné proroctvá. Predstava trpiaceho Mesiáša nebola cudzia napríklad starozákonnému prorokovi Izaiášovi v texte o Pánovom služobníkovi v Iz 52,13–53,12. Utláčaný Židovský národ však očakával skôr politického Mesiáša, ktorý zvíťazí. Porazený Mesiáš je fiaskom týchto očakávaní. Pritom aj Ježiš sám predpovedal svoje utrpenie (porov. Lk 9, 22.44-45; 18,31-33; 22,15). Tiež zjavení anjeli pripomínali ženám pri prázdnom hrobe práve tieto predpovede z Galilee (porov. Lk 24,6-7). Teraz to robí sám živý Ježiš, pred ich očami v tom momente ešte nepoznaný pútnik, cez slová a udalosti Starého zákona.

Medzitým pútnici prišli do cieľa – „k dedine, do ktorej šli“ (v. 28). Lukášova približná formulácia by mohla viesť k názoru, že ide o nejaký hostinec v blízkosti Emauz, ako to pochopili niektorí maliari, no pozvanie, aby neznámy zostal s nimi, poukazuje skôr na obydlie jedného z dvoch mužov. Veta „*tváril sa, že ide ďalej*“ (v. 28) by mohla poukazovať zdanlivo na orientálny zvyk zdvorilého zdráhania sa alebo odmietania, no na základe predošlého postupu ide aj tu o zámerný krok, ktorý má vzbudiť aktivitu. Učeníci navrhnú pútnikovi, aby zostal s nimi iste aj preto, lebo rozhovor s ním o Svätom Písme bol tak jedinečne podnetný. Pozvanie s odôvodnením: „*Zostaň s nami, lebo sa zvečerieva a deň sa už schýlil*“ (v. 29) nie je nejakou formálnou ponukou, ale priateľským naliehaním, ktorá patrí k orientálnym zvyklostiam (porov. Gn 19,3; 2 Kr 5,16; Sk 16,15). Výraz „*zvečerieva sa*“ vyjadruje širší čas od poludnia do západu slnka (porov. Sdc 19,9n).

Pozvanie vyjadruje opustenosť dvoch pútnikov a zároveň túžbu, aby sa rozhovor s Ježišom predĺžil a nikdy neskončil.

Ježiš sa usiluje prebudiť vieru svojich spolupútnikov na ceste. Ukazuje sa im ako ten, o ktorom hovoria Zákon i proroci – teda celé Božie slovo – podľa vtedajšieho chápania. Nevie, či si dnes dostatočne uvedomujeme význam Božieho slova pre nás, pre našu prácu, pre náš každodenný život. V informačnej spoločnosti dochádza k devalvácii slova. Škoda, že aj toho, ktorým k nám hovorí Boh.

Emauzskí učeníci pozvali Ježiša k sebe, tak ich zaujalo jeho slovo. Pokúsme sa aj my v našom synodálnom kráčaní znovuobjaviť hodnotu, dôležitosť a význam Božieho slova...

Vošiel teda a zostal s nimi. A keď sedel s nimi pri stole, vzal chlieb a dobrorečil, lámal ho a podával im ho. Vtom sa im otvorili oči a spoznali ho. Ale on im zmizol. Tu si povedali: „Či nám nehorelo srdce, keď sa s nami cestou rozprával a vysvetľoval nám Písma?“

Po prijatí pozvania sa odvíja veľmi častá téma v Lukášovom evanjeliu: téma hostiny a stolovania. „*A keď sedel s nimi pri stole, vzal chlieb a dobrorečil, lámal ho a podával im ho.*“ Ježiš veľmi často stoloval s rôznymi ľuďmi: s hriešnikmi (Lk 5,29-35), s farizejmi (Lk 7,36-50), s

priateľmi (Lk 10,38-42). Na hostinách Ježiš predniesol mnoho nádherných podobenstiev a rečí; medzi nimi aj podobenstvo o veľkej večeri (Lk 14,15-24), ktorá je predobrazom nebeskej blaženosti. Veľkolepá hostina je aj prejavom radosti otca, ktorému sa vrátil domov stratený syn (15,23-24).

Ježiš za stolom v Emauzoch s dvomi učeníkmi prebral úlohu otca domu a urobil štyri gestá, ktoré použil aj pri zázraku rozmnoženia chleba (porov. 9,16) a aj pri Poslednej večeri (22,19): „*Ježiš vzal chlieb, dobrorečil, lámal ho a podával.*“ Tieto štyri gestá pripomínajú rozmnoženie chleba, ale tieto gestá ešte viac poukazujú na Eucharistiu. Vo v. 35 sa táto udalosť označuje výrazom „*lámanie chleba*“, v knihe Skutkoch apoštolov sa potom tento výraz stane typickým označením slávenia Eucharistie.

Ale v konkrétnom stretnutí s emauzskými učeníkmi je rozhodujúce to, že učenici na základe Ježišových gest uveria a vierou spoznajú to najdôležitejšie, že „*Ježiš žije*“ (porov. 24,23) a táto ich viera nepotrebuje ďalšie dôkazy. Pri lámaní chleba celý príbeh vyvrcholil, „*v tom sa im otvorili oči a spoznali ho*“. Definitívne sa vyriešila a prekonala ťažkosť z úvodu príbehu: Ich oči boli zastreté, aby ho nepoznali.“ (v.16). Lámanie chleba umožňuje prechod učeníkov z nevedomosti k poznaniu Ježiša, čím sa celá situácia beznádejnosti pre nich zmenila na nádej a radosť z Ježiša.

Na začiatku sa Ježiš k učeníkom priblížil, teraz im zmizol z očí (v. 31).

Po Ježišovom zmiznutí si učenici pýtajú: „*Či nám nehorelo srdce...*“? Tento výraz predstavuje zmenu oproti situácii zo začiatku, keď „*sa zastavili zronení*“. Na začiatku sú ich srdcia sklesnuté, teraz vedľa, že príčinou zmeny bolo vysvetľovanie Písma a najmä typická činnosť Ježiša odhaľujúca novú etapu života Zmŕtvychvstaleho – lámanie Eucharistického chleba.

Je veľmi dôležité, aby sme aj my na našej ceste viery spoznali, že Ježiš žije medzi nami. Žije v našich rodinách, v našich spoločenstvách. Jeho prítomnosť je zárukou Božej blízkosti a priazne, zárukou Božieho požehnania medzi nami.

Čo urobili učenici po tomto zážitku?

A ešte v tú hodinu vstali a vrátili sa do Jeruzalema. Tam našli zhromaždených Jedenástich a iných s nimi a tí im povedali: „Pán naozaj vstal z mŕtvych a zjavil sa Šimonovi.“ Aj oni porozprávali, čo sa im stalo cestou a ako ho spoznali pri lámaní chleba.

Emauzskí učenici pochopili Ježišovo zjavenie ako podnet povedať o tom iným. Pôvodne odišli z Jeruzalema za bieleho dňa, možno predpoludním opustili spoločenstvo Jedenástich. Teraz sa však v ústrety tme vracajú do Jeruzalema medzi Jedenástich, aby svedčili o Ježišovi. Sú plní nadšenia a očakávania, ako prekvapia Jedenástich, ale Jedenásti už vedľa, že Ježiš vstal z mŕtvych a oni samotní hovoria emauzským učeníkom dokonca o zjavení Vzkrieseného Ježiša Šimonovi (v. 34). Lukáš uvádza najskôr vyznanie viery kresťanov v Jeruzaleme a až potom dáva priestor emauzským učeníkom. Vyjadruje tým určitú hierarchiu vyznaní v zhode s autoritou v prvej Cirkvi – teda najskôr Peter a potom ostatní (porov. 1 Kor 15,3-7). Tento verš predstavuje jediné miesto v evanjeliách, kde sa hovorí, že sa Ježiš zjavil osobitne Petrovi.

Príbeh emauzských učeníkov sa končí ich svedectvom o Ježišovi. Zatiaľ čo o ňom rozprávajú bratom, on sám znova potvrdí to, čo kedysi povedal: „*kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v jeho mene, tam som ja medzi nimi*“ (porov. Mt 18, 20). Ježiš zastane uprostred nich (porov.

Lk 24,36). Emauzským učeníkom sa tak Ježiš zjavuje druhý krát, nielen na ceste, ale aj uprostred rodickej sa jeruzalemskej cirkvi vo Večeradle.

Skúsenosť viery, skúsenosť nášho života v cirkvi, aj v tej našej ordinariátnej, by mala pôsobiť podobne. Ako podnet povedať o tom iným. Len tak sa Božie posolstvo evanjelia dostane skutočne ku všetkým svojim adresátom. Nie každý vojak, policajt, záchranár má odvahu a niekedy aj možnosť stretnúť sa s kňazom v momente keď by to potreboval. Ale môže sa stretnúť s veriacim kolegom, dokonca s veriacim veliteľom či riaditeľom a takéto stretnutie môže byť obojstranným povzbudením vo viere. Preto budeme aj na synode hovoriť o apoštoláte laikov.

Na záver si zhrňme posolstvo nášho dnešného biblického textu:

Úryvok evanjelia o emauzských učeníkoch naznačil aj našu životnú púť, na ktorej je tajomne prítomný Pán, osobitne v čase beznádeje. Pán nás nenechá nikdy opustených. Rozpoloženie učeníkov na ceste opisuje sv. Augustín takto: „Učiteľ s nimi išiel po ceste a sám bol cestou: ešte ani neboli na ceste, a už zbadal, ako sa z nej odchyľujú. Keď bol s nimi pred svojím umučením, všetko predpovedal, že bude trpieť, zomrie a tretieho dňa vstane z mŕtvych, ale jeho smrť spôsobila, že na to zabudli.“

Bolestná skúsenosť, keď učeníci videli Ježiša ukrižovaného, viedla k tomu, že zabudli, ako im predpovedal svoje utrpenie a zmŕtvychvstanie. Oni neočakávali, že vstane z mŕtvych. Po tom všetkom odchádzajú domov, niet na čo čakať. Spoločenstvo učeníkov sa rozchádza, ale nekončí...

Môžeme povedať, že iniciatívu prevzal na seba sám živý Pán, ktorý sa prispôsobí pútnikom, ide s nimi a vyzve ich, aby mu odhalili svoje vnútro. Viera v zmŕtvychvstanie je kráčanie. Ježiša možno spoznať, keď ho budeme nasledovať. Ježiš aj nám dáva denne veľa príležitostí, aby sme kráčali s ním: dáva sa nám spoznať najmä cez svoje Slovo, v spoločenstve bratov a sestier, v modlitbe a najmä v Eucharistii. Jeho dobro odzrkadľuje nádhera stvoreného sveta, Pán hovorí nepriamo aj cez dejinné udalosti a najmä cez radostné aj bolestné príbehy nášho osobného života. (Teológia spomínania...)

S takto posilňovanou vierou máme svedčiť o Ježišovi. Prečo má rásť naša viera? Iste nie preto, aby sme ju skryli pod mericu. Vieru dostávame ako dar nielen pre seba, ale aj pre iných. Emauzskí učeníci pochopili tento hlboký súvis a hneď po Ježišovom zmiznutí, nehľadiac na únavu predchádzajúcich ťažkých dní a dnešného dlhého putovania, znovu vstávajú a vydávajú sa na cestu do Svätého mesta a za bratmi, aby vydali svedectvo obnovennej viery v Ježiša a v nádej, ktorú im priniesol. A toto sa dá len vtedy keď máme pre Ježišovu vec nadšenie. Keď sme schopní urobiť viac, ako sa nám prikázalo (Lk 17,10) ⁵ Aj naša synodálna práca bude musieť mať túto charakteristiku: Aby sme boli schopní urobiť viac, ako sa nám prikázalo.

Na záver ešte jedna myšlienka: V istej divadelnej hre Ježiš po vzkriesení zdraví svojich učeníkov, a potom im vysvetlí, že by sa chcel prejsť do Emauz. Učeníci namietajú: „Nieкто ťa môže spoznať!“ Ježiš odpovedá: „Verte mi, na mojej ceste odtiaľto až do 21. storočia ma iba veľmi málo ľudí skutočne spozná!“

⁵ Tak aj vy, keď urobíte všetko, čo sa vám prikázalo, povedzte: „Sme neužitoční sluhovia; urobili sme, čo sme boli povinní urobiť.“

Kiežby toto spoznávanie a spoznanie Ježiša bolo aj našim životným príbehom. Príbehom našich spoločenstiev, pracovísk, farností, príbehom každého z nás osobne...